

Rolnummer : 75
Arrest nr. 71 van 21 december 1988

A R R E S T

In zake : het beroep van de Waalse Gewestexecutieve tot vernietiging van artikel 4, 1°, van de wet van 30 maart 1987 tot bekrachtiging van de koninklijke besluiten vastgesteld ter uitvoering van artikel 1 van de wet van 27 maart 1986 tot toekenning van bepaalde bijzondere machten aan de Koning en, voor zover nodig, tot vernietiging van het koninklijk besluit nr. 472 van 28 oktober 1986.

Het Arbitragehof,

samengesteld uit de voorzitters J. DELVA en E. GUTT,
en de rechters J. SAROT, I. PETRY, J. WATHELET, D. ANDRE, F. DEBAEDTS, L. DE GREVE, K. BLANCKAERT, L.P. SUETENS, M. MELCHIOR en H. BOEL,

bijgestaan door de griffier H. VAN DER ZWALMEN,

onder voorzitterschap van voorzitter E. GUTT,

wijst na beraad het volgende arrest :

I. ONDERWERP

Bij verzoekschrift van 31 maart 1988 aan het Hof verzonden bij aangetekende brief ter post op dezelfde datum neergelegd, en ter griffie ontvangen op 1 april 1988, vraagt de Waalse Gewestexecutieve de vernietiging van artikel 4, 1°, van de wet van 30 maart 1987 tot bekrachtiging van de koninklijke besluiten vastgesteld ter uitvoering van artikel 1 van de wet van 27 maart 1986 tot toekenning van bepaalde bijzondere machten aan de Koning en, voor zover nodig, tot vernietiging van het koninklijk besluit nr. 472 van 28 oktober 1986 tot wijziging van de wet van 22 december 1977 betreffende de budgettaire voorstellen 1977-1978, zoals bekrachtigd door artikel 4, 1°, van de voormelde wet van 30 maart 1987.

II. RECHTSPLEGING

Bij beschikking van 1 april 1988 heeft de voorzitter in functie de leden van de zetel aangewezen conform de artikelen 46, §1, 48 en 49 van de wet van 28 juni 1983 houdende de inrichting, de bevoegdheid en de werking van het Arbitragehof.

Het bij artikel 58 van voormelde organieke wet voorgeschreven bericht is bekendgemaakt in het Belgisch Staatsblad van 28 april 1988. Met toepassing van de artikelen 59 en 113 van de organieke wet zijn de kennisgevingen van het beroep gedaan bij aangetekende brieven ter post neergelegd op 28 april 1988 en de geadresseerden ter hand gesteld op 29 april 1988.

De Ministerraad heeft op 30 mei 1988 een memorie ingediend.

Ter uitvoering van artikel 1 van de richtlijn van het Hof van 15 december 1987 (Belgisch Staatsblad

van 29 december 1987) is van die memorie kennis gegeven aan de in artikel 69 van de organieke wet van 28 juni 1983 vermelde personen en overheden bij aangetekende brieven ter post neergelegd op 7 juni 1988 en de geadresseerden ter hand gesteld op 8 juni 1988.

De Waalse Gewestexecutieve heeft een conclusie laten toekomen bij aangetekende brief ter post op 18 juli 1988 neergelegd en ter griffie ontvangen op 19 juli 1988.

In uitvoering van artikel 3, d, van de richtlijn van het Hof van 15 december 1987 is van die conclusie kennis gegeven bij aangetekende brieven ter post op 26 juli 1988 neergelegd, en de geadresseerden ter hand gesteld op 27 en 28 juli 1988.

Bij beschikking van 15 september 1988 heeft het Hof de termijn waarbinnen het arrest dient te worden gewezen, tot 31 maart 1989 verlengd.

Bij beschikking van 11 oktober 1988 heeft voorzitter E. GUTT de zaak voorgelegd aan het Hof in voltallige zitting.

Bij beschikking van dezelfde datum heeft het Hof beslist dat de zaak in gereedheid was en heeft het de terechtzitting op 3 november 1988 vastgesteld.

Van die beschikking is aan de partijen kennis gegeven, en van de datum van de zitting zijn zij evenals hun advocaten in kennis gesteld bij aangetekende brieven ter post op 12 oktober 1988 neergelegd en de geadresseerden ter hand gesteld op 13 en 14 oktober 1988.

Ter terechtzitting van 3 november 1988 :

- zijn verschenen :

Mr. V. THIRY, advocaat bij de balie te Luik, voor de Waalse Gewestexecutieve, rue de Fer, 42, te 5000 Namen;

Mr. M. MAHIEU, advocaat bij de balie te Brussel, voor de Ministerraad, Wetstraat 16, te 1000 Brussel;

- hebben rechters D. ANDRE en L.P. SUETENS verslag uitgebracht;
- zijn voornoemde advocaten gehoord;
- is de zaak in beraad genomen.

De rechtspleging is gevoerd overeenkomstig de artikelen 52 en volgende van de organieke wet van 28 juni 1983, die betrekking hebben op het gebruik van de talen voor het Arbitragehof.

III. IN RECHTE

Ten aanzien van de bevoegdheid van het Hof

1.A.1. De Ministerraad werpt in de memorie van 30 mei 1988 een exceptie van onbevoegdheid op. Het beroep van de Executieve van het Waalse Gewest is ontvankelijk in zover het gericht is

tegen de wet van 30 maart 1987 tot bekrachtiging van de koninklijke besluiten vastgesteld ter uitvoering van artikel 1 van de wet van 27 maart 1986 tot toekenning van bepaalde bijzondere machten aan de Koning. De Ministerraad is van mening dat het Arbitragehof evenwel niet bevoegd is ten aanzien van het koninklijk besluit nr. 472 van 28 oktober 1986, zoals bekrachtigd door artikel 4, 1°, van de voormelde wet van 30 maart 1987. Op de openbare terechtzitting van 3 november 1988 heeft de Ministerraad verklaard niet meer in te gaan op deze exceptie en heeft verwezen naar het arrest van het Arbitragehof van 8 juni 1988.

1.A.2. De Executieve van het Waalse Gewest verwijst in haar conclusie naar het arrest van het Hof van 8 juni 1988, waaruit blijkt dat het Hof zowel het bekrachtigde bijzondere-machtenbesluit als de bekrachtigingswet kan toetsen. Ratione temporis is het beroep eveneens ontvankelijk volgens de Executieve, zowel ten aanzien van de bekrachtigingswet als ten aanzien van het bijzondere-machtenbesluit is de voorgeschreven termijn gerespecteerd.

1.B.1. Met toepassing van artikel 107ter, §2, van de Grondwet, bepaalt artikel 1, §1, van de wet van 28 juni 1983, dat het Arbitragehof, bij wege van arrest, uitspraak doet op de beroepen tot vernietiging van een wet of een decreet wegens schending van de regels die door of krachtens de Grondwet zijn vastgesteld voor het bepalen van de onderscheiden bevoegdheid van de Staat, de Gemeenschappen en de Gewesten.

1.B.2. Een koninklijk besluit genomen krachtens een bijzondere-machtenwet is een handeling van de uitvoerende macht die door de hoven en rechtbanken op grond van artikel 107 van de Grondwet aan de wet kan worden getoetst en waartegen een beroep wegens machtsoverschrijding bij de afdeling administratie van de Raad van State openstaat.

De bekrachtiging door de wetgever van een bijzondere-machtenbesluit heeft tot gevolg dat het besluit aan het rechterlijk wettigheidstoezicht wordt onttrokken en dat het niet langer een voor annulatieberoep bij de Raad van State vatbare handeling is.

Door de bekrachtiging wordt het bijzondere-machtenbesluit beschouwd als gelijkgesteld met een wet en komt de inhoud ervan in aanmerking voor beoordeling door het Hof krachtens artikel 1, §1, van de wet van 28 juni 1983, die is uitgevaardigd ter uitvoering van artikel 107ter, §2, van de Grondwet.

1.B.3. Het Hof is bijgevolg bevoegd om kennis te nemen van het beroep tot vernietiging van het bekrachtigde bijzondere-machtenbesluit nr. 472 van 28 oktober 1986.

1.B.4. Op grond van artikel 2, §1, van de organieke wet van 28 juni 1983, is een beroep tot vernietiging van een wet slechts ontvankelijk indien het wordt ingesteld binnen een termijn van één jaar na de bekendmaking van de wet.

1.B.5. Het koninklijk besluit nr. 472 van 28 oktober 1986 werd gepubliceerd in het Belgisch Staatsblad van 20 november 1986. De bekrachtigingswet van 30 maart 1987 werd gepubliceerd in het Belgisch Staatsblad van 1 april 1987. Het beroep tot vernietiging werd ingesteld op 31 maart 1988.

Door het bekrachtigen van een bijzondere-machtenbesluit moet de wetgever worden geacht zich de door de uitvoerende macht in dat besluit geregelde aangelegenheden te hebben toegeëigend. De door artikel 2, §1, van de organieke wet van 28 juni 1983 voorgeschreven termijn gaat in op de

datum van de publikatie van de bekrachtigingswet, zowel wat deze laatste als het bekrachtigde bijzondere-machtenbesluit betreft. Voor deze datum kan tegen het bijzondere-machtenbesluit als handeling van de uitvoerende macht immers geen beroep tot vernietiging bij het Arbitragehof worden ingesteld.

De termijn voorgeschreven door artikel 2, §1, van de organieke wet 28 juni 1983 werd nageleefd zowel wat de bekrachtigingswet als het bekrachtigde bijzondere-machtenbesluit betreft. Daar het Hof aldus bevoegd is ten aanzien zowel van de bekrachtigingswet als van het bekrachtigde bijzondere-machtenbesluit, betreft de toetsing door het Hof zowel het desbetreffende artikel van de bekrachtigingswet als de bepalingen van het bekrachtigde bijzondere-machtenbesluit.

Over de middelen en de standpunten der partijen

2.A.1. In een eerste middel voert de Executieve van het Waalse Gewest de schending aan van artikel 107quater van de Grondwet, van artikel 6, §1, IX, 2°, b, en van 6, §4, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980, doordat het koninklijk besluit nr. 472 de reglementering inzake het bijzondere tijdelijk kader wijzigt zonder de Gewestexecutieven op de voorgeschreven wijze te betrekken bij het uitvaardigen van maatregelen tot plaatsing, terwijl die samenwerking wordt verplicht door artikel 6, §4, 3°, van de vermelde bijzondere wet.

2.A.1.2. De Ministerraad betoogt in hoofdorde dat het middel niet-ontvankelijk is : het door verzoeker aangevoerde artikel 6, §4, 3°, van de bijzondere wet zou geen bevoegdheidsverdelende regel zijn.

Voor het geval dat het Hof echter van mening mocht zijn dat artikel 6, §4, 3°, van de bijzondere wet wel een bevoegdheidsverdelende regel is, doet de Ministerraad subsidiair gelden dat het eerste middel niet-gegrond moet worden verklaard, vermits de Executieven over het voorontwerp van bijzondere-machtenbesluit zijn geraadpleegd en de aangevoerde bepaling van de bijzondere wet derhalve niet is geschonden.

2.A.1.3. In haar conclusie van 18 juli 1988 stelt de Executieve van het Waalse Gewest vooreerst dat het onderwerp van het koninklijk besluit nr. 472 kadert in artikel 6, §1, IX, 2°, b, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980.

De Executieve stelt dat, in strijd met wat de Ministerraad voorhoudt, het eerste middel, dat in hoofdzaak is afgeleid uit de schending van artikel 6, §4, van de bijzondere wet, ontvankelijk is, vermits die bepaling een bevoegdheidsverdelende regel is waarvan het Arbitragehof de schending kan sanctioneren.

De Executieve oordeelt verder dat het eerste middel gegrond is, vermits volgens haar geen van de contacten die hebben plaatsgevonden tussen de Staat en de Gewesten zou voldoen aan de vereiste van artikel 6, §4, 3°, van de bijzondere wet.

2.A.2.1. In het tweede middel voert de Executieve van het Waalse Gewest de schending aan van artikel 6, §1, IX, 2°, b, en 6, §4, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen.

Artikel 6, §1, IX, 2°, b, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 kent aan de Staat de bevoegdheid toe algemene maatregelen betreffende het bijzonder tijdelijk kader te nemen, doch draagt aan de Gewesten de bevoegdheid over om die maatregelen ten uitvoer te leggen door middel

van individuele beslissingen of beslissingen met een reglementerend karakter. Volgens de Waalse Gewestexecutieve schendt het aangevochten koninklijk besluit nr. 472 die bepaling doordat de uitvoering van de vastgestelde maatregelen uitsluitend bij de nationale overheid wordt gecentraliseerd.

Op grond van artikel 6, §4, 3°, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 moeten de Gewestexecutieven betrokken worden bij de goedkeuring van de projecten inzake het bijzonder tijdelijk kader. Het koninklijk besluit nr. 472 staat een dergelijk "betrekken" niet toe en schendt dan ook die bepaling.

2.A.2.2. Inzake het tweede middel, stelt de Ministerraad eerst dat het niet ontvankelijk is in zover het schending aanvoert van artikel 6, §4, 3°, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980, dat geen bevoegdheidsverdelende regel is.

De Ministerraad is verder van mening dat het tweede middel in zijn geheel moet worden verworpen.

Wat artikel 6, §1, IX, 2°, b, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 betreft, is de gewestbevoegdheid in haar onderwerp beperkt : zij beoogt slechts de plaatsing van werklozen, terwijl het tewerkstellingsbeleid nationaal is. De gewestbevoegdheid, zo vervolgt de Ministerraad, is ook in haar middelen beperkt : het is een uitvoeringsbevoegdheid voor de door de nationale overheid genomen maatregelen. Zulk een bevoegdheid dient te worden onderscheiden van de normatieve bevoegdheid die door artikel 6, §1, IX, 1°, van de bijzondere wet inzake arbeidsbemiddeling aan de Gewesten is toegekend.

Wat de schending van artikel 6, §4, 3°, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 betreft, stelt de Ministerraad dat de nieuwe reglementering uitdrukkelijk de tussenkomst van de Gewesten invoert, in de vorm van een voorstel uitgaande van de genoemde interministeriële commissie, in het proces van de beslissingen tot goedkeuring van de B.T.K.-aanvragen, goedkeuring die voortaan wordt toegekend aan de administrateur-generaal van de Rijksdienst voor Arbeidsvoorziening. Het door de interministeriële commissie geformuleerde voorstel is volgens de Ministerraad een procedure van "betrekken" van de Gewestexecutieven. Dat onderdeel van het middel moet dus ook niet gegrond worden verklaard.

2.A.2.3. In haar conclusie licht de Executieve van het Waalse Gewest artikel 6, §1, IX, 2°, b, van de bijzondere wet toe.

De eigen bevoegdheid van het Gewest omvat, volgens de Executieve, het uitvaardigen van maatregelen binnen het kader van de nationale maatregelen, en het verzekeren van de uitvoering en de individuele toepassing van al die nationale of gewestelijke maatregelen.

De Executieve bespreekt vervolgens de verschillende onderdelen van het tweede middel en besluit dat het koninklijk besluit nr. 472 op verscheidene punten strijdig is met artikel 6, §1, IX, 2°, van de bijzondere wet.

Het koninklijk besluit schendt die bevoegdheidsverdelende bepaling eveneens doordat het verscheidene bepalingen van de wet van 22 december 1977 ongewijzigd laat die onbestaanbaar zijn met de in 1980 tot stand gekomen bevoegdheidsverdeling, en zo de Gewesten verhindert hun bevoegdheden uit te oefenen.

Het koninklijk besluit nr. 472 schendt ook artikel 6, §4, 3°, van de bijzondere wet dat de nationale overheid verplicht de Gewestexecutieven te betrekken bij de goedkeuring van de B.T.K.-projecten. Artikel 2 van het koninklijk besluit handhaaft met name de beslissingsbevoegdheid van de nationale ministers en bepaalt dat de projecten worden goedgekeurd op voorstel van een interministeriële commissie, waarvan de samenstelling aan de Koning is opgedragen. De Gewestexecutieven zetelen in die commissie, doch zijn in de minderheid en beschikken over geen enkele beslissingsbevoegdheid.

Over het onderwerp van het bestreden besluit

2.B.1. Het bestreden koninklijk besluit nr. 472 wijzigt een aantal bepalingen, van afdeling 3 van hoofdstuk III van de wet van 22 december 1977 betreffende de budgettaire voorstellen 1977-1978, die betrekking hebben op het bijzonder tijdelijk kader.

Het onderwerp van het bestreden koninklijk besluit nr. 472 valt onder het 2°, b, van artikel 6, §1, IX, van de bijzondere wet dat, enerzijds, de Gewesten bevoegdheid toekent voor de plaatsing van werklozen die tijdelijk en buiten kader worden tewerkgesteld voor activiteiten van algemeen belang, en anderzijds, aan de nationale overheid de bevoegdheid voorbehoudt om vooraf, inzake het tewerkstellingsbeleid, maatregelen te treffen, die ertoe strekken de werkloosheid op te slopen.

Over de bevoegdheid van de Gewesten inzake de plaatsing van werklozen

2.B.2. De thans geldende bepalingen terzake zijn de artikelen 6, §1, IX, 2° en 6, §4, 3°, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980.

Artikel 6, §1, IX van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 bepaalt :

"De aangelegenheden bedoeld in artikel 107quater van de Grondwet zijn :

...

IX. Wat het tewerkstellingsbeleid betreft :

...

2° Ter uitvoering van de maatregelen door de nationale overheid vastgesteld :

- a) De plaatsing van werklozen in het kader van de tewerkstelling door het Gewest, de ondergeschikte besturen en de natuurlijke personen en rechtspersonen;
- b) De plaatsing van werklozen die tijdelijk en buiten kader worden tewerkgesteld voor activiteiten van algemeen belang;

Artikel 6, §4, 3°, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 bepaalt :

"De Executieven vorden betrokken bij:

...

3° De maatregelen ter plaatsing van de werklozen en de goedkeuring van de projecten bedoeld in §1, IX, 2°".

2.B.3. Uit het samen lezen van voormelde teksten vloeit voort dat ten aanzien van de aangelegenheid "plaatsing van werklozen" een bevoegdheidsverdeling tot stand is gebracht tussen de nationale

overheid, die de voor die plaatsing geldende maatregelen vaststelt, en de gewestelijke overheid, die eveneens over een eigen bevoegdheid beschikt welke echter afhankelijk is gesteld van elders vastgestelde maatregelen, waarbij de Executieven evenwel moeten worden betrokken.

De omvang van de aangelegenheid "plaatsing van werklozen" die onder de Gewesten ressorteert, is dus beperkt doordat hun bevoegdheid slechts kan worden uitgeoefend binnen het kader van de maatregelen die door de nationale overheid zijn vastgesteld inzake het tewerkstellingsbeleid gericht op de plaatsing van werklozen; dat is de draagwijdte van het begrip "ter uitvoering van ...".

Voor het vaststellen van de maatregelen die zij noodzakelijk acht met het oog op de terugdringing van de werkloosheid - wat de essentie van haar bevoegdheid uitmaakt -, kan de nationale overheid niet alleen handelen door haar wetgevend orgaan, maar ook door haar uitvoerend orgaan, daarin begrepen de administratieve diensten die onder haar ressorteren, zonder dat zij daarom en daardoor het terrein van de aan de Gewesten toegewezen bevoegdheid betreedt.

De door de bijzondere wet aan de nationale overheid toegekende bevoegdheid om "maatregelen vast te stellen" - dit is de normatieve bevoegdheid van de nationale overheid - laat evenwel niet toe maatregelen vast te stellen die het Gewest beletten in voorkomend geval regels ter uitvoering van de bedoelde maatregelen vast te stellen en de individuele toepassing van die maatregelen te verzekeren.

2.B.4. Luidens artikel 6, §4, 3, van de bijzondere wet moeten de Executieven "betrokken worden" bij :

- a) de maatregelen vastgesteld met het oog op de plaatsing van werklozen, dus bij de uitoefening van de nationale bevoegdheid;
- b) de goedkeuring van de projecten opgezet met toepassing van de door de nationale overheid vastgestelde en door de gewestelijke overheid uitgevoerde maatregelen.

In strijd met de bepalingen van artikel 6, §1, IX, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 die de bevoegdheid inzake het tewerkstellingsbeleid regelen, kan de bepaling van artikel 6, §4, 3°, van de bijzondere wet niet worden beschouwd als een regel voor het bepalen van de onderscheiden bevoegdheid van de Staat en de Gewesten in de zin van artikel 1, §1, van de organieke wet van 28 juni 1983.

Deze bepaling legt de nationale overheid verplichtingen op bij de uitoefening van sommige aspecten van haar bevoegdheid op het vlak van het tewerkstellingsbeleid, doch regelt in geen enkel opzicht de onderscheiden wetgevende bevoegdheid van de Staat en de Gewesten in die aangelegenheid. Het Arbitragehof is bijgevolg niet bevoegd een eventuele schending van die bepaling te sanctioneren. Derhalve vermag het Hof de geldigheid van het bestreden koninklijk besluit nr. 472 slechts te toetsen aan de bepalingen van artikel 6, §1, IX, 2°, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980.

Over de beide middelen samen

2.B.5.1. Artikel 1 van het bestreden koninklijk besluit nr. 472 wijzigt in verschillende opzichten artikel 81 van de wet van 22 december 1977 betreffende de budgettaire voorstellen 1977-1978, gewijzigd bij het koninklijk besluit nr. 20 van 8 december 1978 en bij het koninklijk besluit nr. 224 van 7 december 1983.

Artikel 1, 1° en 2°, schaffen de vereiste van het patroonschap af ten aanzien van de rechts- of feitelijke verenigingen van personen zonder winstoogmerk, die als promotor van bijzonder tijdelijk kaderprojecten optreden.

Deze bepalingen regelen een aspect van de procedure voor het indienen van de bijzonder tijdelijk kaderprojecten en behoren tot de algemene normatieve bevoegdheid van de nationale overheid inzake de plaatsing van werklozen. Ze leggen geen enkele beperking op aan de uitvoeringsbevoegdheid van de Gewesten en verhinderen in geen enkel opzicht de toepassing van artikel 6, §1, IX, 2°, van de bijzondere wet.

Artikel 1, 3° en 4°, machtigt de Koning de toepassing van het bijzonder tijdelijk kader te wijzigen wat betreft die werknemers die kunnen worden tewerkgesteld. Zodoende schenden die bepalingen de bevoegdheidsbepalende regels niet, nu ze enkel tot doel hebben het toepassingsgebied van het bijzonder tijdelijk kader te omschrijven en aan de Koning de bevoegdheid te geven het te beperken of te verruimen.

2.B.5.2. Artikel 2 van het bestreden koninklijk besluit nr. 472 wijzigt artikel 82 van de wet van 22 december 1977 betreffende de budgettaire voorstellen 1977-1978.

Die bepaling wees onder meer aan de subregionale tewerkstellingscomités "een overwegende rol" toe in de procedure voor het onderzoek van de ingediende aanvragen en bepaalde dat de aanvragen worden goedgekeurd door de Minister van Tewerkstelling en Arbeid en de Minister of Staatssecretaris die de Begroting in zijn bevoegdheid heeft.

Artikel 2 van het bestreden koninklijk besluit nr. 472 schaft de "overwegende rol" van de subregionale tewerkstellingscomités af en stelt de beslissing van de Minister van Tewerkstelling en Arbeid en de Minister of Staatssecretaris die de Begroting in zijn bevoegdheid heeft, afhankelijk van een voorstel van een interministeriële commissie.

Het uitschakelen van de tussenkomst van de subregionale tewerkstellingscomités en het invoegen in de besluitvormingsprocedure van de tussenkomst van een interministeriële commissie blijft binnen de bevoegdheid van de nationale overheid.

Het regelen van de basisprincipes van de procedure voor het indienen en het onderzoek van de aanvragen van de bijzonder tijdelijk kaderprojecten maakt immers deel uit van het normatief kader dat de nationale overheid inzake de plaatsing van werklozen vermag op te zetten.

Weliswaar situeert de goedkeuring van concrete projecten zich binnen de uitvoering van door de nationale overheid vastgestelde maatregelen tot plaatsing van werklozen.

Op grond van artikel 6, §1, IX, 2° van de bijzondere wet, zou kunnen gesteld worden dat die goedkeuring van concrete projecten behoort tot de uitvoerings- en toepassingsbevoegdheid van de gewestelijke overheden.

De bepaling van artikel 6, §1, IX, 2°, kan evenwel niet geïsoleerd worden, maar moet samen gelezen worden met de bepaling van artikel 6, §4, 3°, naar luid waarvan de Executieven "betrokken worden bij" zowel de maatregelen tot plaatsing van werklozen als de goedkeuring van de projecten, wat noodzakelijkerwijze meteen insluit dat de uiteindelijke beslissing terzake tot de bevoegdheid van de nationale overheid blijft behoren.

Artikel 2 van het bestreden koninklijk besluit nr. 472, dat de goedkeuringsbevoegdheid toekent, zoals voorheen, aan de Minister van Tewerkstelling en Arbeid en de Minister of Staatssecretaris die de Begroting in zijn bevoegdheid heeft, is derhalve evenmin aangetast door bevoegdheidsoverschrijding.

2.B.5.3. Artikel 3 van het bestreden koninklijk besluit nr. 472 vervangt artikel 83 van de wet van 22 december 1977 door een nieuwe bepaling en kent aan de diensten voor arbeidsbemiddeling van de Rijksdienst voor arbeidsvoorziening de bevoegdheid toe om de in het bijzonder tijdelijk kader te werk te stellen werknemers voor te stellen. Artikel 3 bepaalt verder dat de administrateur-generaal van de Rijksdienst voor arbeidsvoorziening of zijn afgevaardigde de arbeidsovereenkomsten goedkeurt die worden gesloten in overeenstemming met de goedgekeurde aanvragen, nadat de directeur van de subregionale tewerkstellingscomités heeft nagegaan of de werknemers de aanwervingsvoorwaarden vervullen.

Zoals artikel 3 is opgesteld, sluit het de gewestelijke overheid uit bij het voorstellen van de werknemers en bij het sluiten en het goedkeuren van de overeenkomst, evenzeer als het de gewestelijke overheid geen rol voorbehoudt in de uitvoering van de te sluiten overeenkomst.

Artikel 3 is aldus door bevoegdheidsoverschrijding aangetast.

2.B.5.4. Artikel 4, 1°, van het bestreden koninklijk besluit nr. 472, vult artikel 84, eerste lid, van de wet van 22 december 1977, zoals gewijzigd door het koninklijk besluit nr. 20 van 8 december 1978, aan, en begrenst de duur van de arbeidsovereenkomsten voor bepaalde duur tot één jaar.

De nationale overheid, die bevoegd is maatregelen ter plaatsing van werklozen vast te stellen, vermag ook de duur van die maatregelen te beperken in de tijd.

Artikel 4, 2°, vervangt artikel 84, derde lid, van de wet van 22 december 1977 gewijzigd bij het koninklijk besluit nr. 20 van 8 december 1978, waarbij was bepaald dat een afschrift van de arbeidsovereenkomst moest worden gezonden aan de directeur van het gewestelijk bureau van de Rijksdienst voor arbeidsvoorziening.

Met toepassing van het nieuwe artikel 84, derde lid, moet voortaan een afschrift worden gezonden aan de administrateur-generaal van de Rijksdienst voor arbeidsvoorziening, of zijn afgevaardigde en aan de directeur van de subregionale tewerkstellingsdienst van de Rijksdienst voor arbeidsvoorziening.

Het komt de nationale overheid toe te beoordelen en te bepalen, ten aanzien van een reeds voor de inwerkingtreding van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 vastgestelde maatregel tot plaatsing van werklozen, welke organen of openbare instellingen die van haar afhangen belast zijn met een bepaalde uitvoeringsopdracht, in zoverre daarbij de uitvoeringsbevoegdheid van de Gewesten niet in het gedrang wordt gebracht.

De bepaling van artikel 4, 2°, van het bestreden koninklijk besluit nr. 472 blijft binnen de nationale bevoegdheid.

2.B.5.5. Artikel 5 van het bestreden koninklijk besluit nr. 472 wijzigt de redactie van het artikel 86 van de wet van 22 december 1977, gewijzigd bij het koninklijk besluit nr. 20 van 8 december 1978

en bij het koninklijk besluit nr. 27 van 24 maart 1982. Deze bepaling regelt de modaliteiten van het loon dat de tewerkgestelde werknemers ontvangen, stelt eisen aan de werknemers inzake diploma, getuigschrift of brevet en bepaalt tenslotte dat sommige werknemerscategorieën een bijkomend loon ten laste van de Staat genieten in de gevallen en volgens de voorwaarden die de Koning bepaalt in een bij Ministerraad overlegd koninklijk besluit.

De bedoelde bepaling brengt geen andere wijziging aan de wet van 22 december 1977 aan dan de opheffing van een bepaling die betrekking had op een in 1982 ingestelde overgangsformule.

Met de bepalingen van het nieuwe artikel 86 blijft de nationale overheid binnen het raam van de maatregelen die ze vermag vast te stellen, zonder de uitvoeringsbevoegdheid van de Gewesten aan te tasten.

2.B.5.6. Artikel 6 heft artikel 87, derde lid, van de wet van 22 december 1977 gewijzigd bij het koninklijk besluit nr. 20 van 8 december 1978 op.

Die bepaling luidde als volgt "Wanneer de projecten evenwel ingediend worden door een administratie van de Staat of door een instelling van openbaar nut, kunnen de betrokken Ministers de Rijksdienst voor arbeidsvoorziening ontlasten van de betaling van het loon en van de in de plaatsstelling van de werkgever voor wat betreft de verplichtingen van het tweede lid. In die gevallen wordt er niet afgeweken van de normale regels van de onderwerping aan de sociale zekerheid en de Rijksdienst voor Arbeidsvoorziening betaalt aan de werkgever het bedrag terug dat deze uitgegeven heeft voor de lonen en de desbetreffende sociale bijdragen".

Een dergelijke bepaling kan worden ingepast in de maatregelen die door de nationale overheid worden vastgesteld tot plaatsing van werklozen en doet geen afbreuk aan de uitvoeringsbevoegdheid van de Gewesten. Artikel 6 houdt dan ook geen schending in van een bevoegdheidsbepalende regel, daar het slechts een bepaling opheft die de nationale wetgever op grond van zijn bevoegdheid inzake de plaatsing van werklozen kan uitvaardigen.

2.B.5.7. Artikel 7 van het bestreden koninklijk besluit nr. 472 vervangt in artikel 88, tweede lid, van de wet van 22 december 1977, de woorden "de directeur van het gewestelijk bureau", door de woorden "de gewestelijke werkloosheidsinspecteur".

Artikel 88 van de wet van 22 december 1977, zoals gewijzigd, regelt de strafmaatregelen die kunnen worden toegepast ten aanzien van werklozen die weigeren een overeenkomst te sluiten met toepassing van de door de nationale overheid vastgestelde plaatsingsmaatregel, alsmede ten aanzien van de werknemers die om dringende redenen zijn ontslagen. Die strafmaatregel bestaat in het verlies van het recht op werkloosheidsuitkeringen. De beslissing wordt genomen door de gewestelijke werkloosheidsinspecteur.

De reglementering betreffende werkloosheidsuitkeringen is, in haar geheel, een nationale aangelegenheid gebleven. De nationale overheid vermag te bepalen welke nationale dienst of ambtenaar met de uitvoering en toepassing van die reglementering wordt belast.

Artikel 7 valt derhalve onder de normatieve bevoegdheid van de nationale overheid ten deze.

2.B.5.8. Artikel 8 schrapt in artikel 89, derde lid, van de wet van 22 december 1977, gewijzigd bij het koninklijk besluit nr. 20 van 8 december 1978, de woorden "en goedgekeurd door de directeur

van het gewestelijk bureau van de Rijksdienst voor arbeidsvoorziening".

Voormeld artikel 89 bepaalt in zijn huidige versie :

"De door de Koning aangewezen personeelsleden zien erop toe dat de werkgevers de werknemers tewerkstellen onder de voorwaarden en voor de taken die in de door de Minister goedgekeurde aanvraag zijn bepaald.

Doen de werkgevers zulks niet dan kan de Minister de loonlast en de desbetreffende sociale bijdragen geheel of gedeeltelijk overdragen aan de werkgevers en, indien noodzakelijk, overgaan tot de terugvordering ervan en dit volgens de invorderingsmodaliteiten die door de Koning bepaald zijn.

De toepassing van de in het tweede lid voorziene sanctie mag geen afbreuk doen aan de rechten van de werknemer die het gevolg zijn van de uitvoering van zijn arbeidsovereenkomst".

Een dergelijke bepaling valt onder de normatieve bevoegdheid van de nationale overheid ten deze.

2.B.5.9. Artikel 9 stelt de datum van inwerkingtreding van het koninklijk besluit nr. 472 vast en houdt geen schending in van bevoegdheidsbepalende regels.

2.B.5.10. Zoals in alle wetten en bijzondere-machtenbesluiten wordt in artikel 10, de uitvoering van de nationaal getroffen maatregelen ook hier toevertrouwd aan nationale overheden. Gelet op de vernietiging van artikel 3 door het huidig arrest, kan die opdracht niet begrepen worden als zijnde een aanmatiging van gewestelijke bevoegdheid met betrekking tot de plaatsing van werklozen.

2.B.6. Het Hof stelt vast, enerzijds, dat in het administratief arrondissement van Brussel-Hoofdstad de nationale overheid inzake tewerkstellingsbeleid alleen bevoegd is gebleven en, anderzijds, dat het bestreden koninklijk besluit nr. 472 van toepassing is in de drie Gewesten van het land. Om die reden, wordt de vernietiging van artikel 3 van het koninklijk besluit nr. 472 beperkt tot het Vlaamse en het Waalse Gewest.

2.B.7. Met het oog op de rechtszekerheid, teneinde de rechtspositie van de in het bijzonder tijdelijk kader tewerkgestelde werknemers veilig te stellen, dient, bij wege van algemene beschikking, de terugwerking van de vernietiging van artikel 3 te worden beperkt, zulks met toepassing van artikel 6, §2, van de organieke wet en van artikel 1 van de wet van 10 mei 1985 betreffende de gevolgen van de door het Arbitragehof gewezen vernietigende arresten.

OM DIE REDENEN,

HET HOF

1. vernietigt artikel 4, P, van de wet van 30 maart 1987 tot bekrachtiging van de koninklijke besluiten uitgevaardigd ter uitvoering van artikel 1 van de wet van 27 maart 1986 tot toekenning van bepaalde bijzondere machten aan de Koning, voor zover die bepaling artikel 3 van het koninklijk besluit nr. 472 van 28 oktober 1986 tot wijziging van de wet van 22 december 1977 betreffende de budgettaire voorstellen 1977-1978 bekrachtigt, alsmede voormeld artikel 3 van bedoeld koninklijk besluit voor zover die bepalingen voor het Vlaamse Gewest en het Waalse Gewest gelden;

2. verwerpt het beroep voor het overige;

3. handhaaft definitief de gevolgen van de aldus vernietigde bepalingen ten aanzien van alle overeenkomsten die voor de dag van de bekendmaking van dit arrest op grond van de aangevochten normen zijn tot stand gekomen.

Aldus uitgesproken in het Frans, het Nederlands en het Duits, overeenkomstig artikel 55 van de organieke wet van 28 juni 1983, ter openbare terechtzitting van 21 december 1988.

De griffier,
H. VAN DER ZWALMEN

De voorzitter,
E. GUTT